

ԱՌՈՂՉԱՐԱՆԱԿԱՆ

ԳԼՈՆ ԺՅԵԼ

Ղլանն ժյուրին այն վայելչությունն է՝ որ թէ մեծ ծախսով պատճառ կ'ըլլայ եւ թէ մեծամեծ շարիքներ իրեն հետ կը բերէ. զոր օ. նուազու թիւն եւ վաղաճառ մահ: Ով որ չափաւոր եւ զգուշութեամբ կը ծխէ եւ ունի միանշանակն քաջառողջութիւն, քնակահարար այնպիսին համեմատութեամբ նուազ վնաս կը կրէ: Իսկ ով որ չի ծխեր, բայց ի մասնաւորի զլան ծխելէ կրնայ ետ կենալ՝ այնպիսին թէ առողջութեան եւ թէ ծախսից կողմանէ մեծ շահ կ'ունենայ: Ոչ շատ ժամանակ յառաջ Պերլենի բժիշկներէն մին՝ Տր. Օթթոյ Ռանկ՝ որ կ'սիրողացաւ մասնագետ է, խնչափողն այսու ցարտութեան վրայ գտաւ մը խոսած ժամանակ զլան ծխելէ մեծապէս զոչուշացուց: Միջ ծախին մէջ Տր. Ռանկ կ'ըսէ. «Արանց այսուցարտութեամբ ստեպ վարակելուն զխաւոր պատճառը զլան ծխելու մեղութեան ընդհանուր ընդունելութիւն գտնելն է: Այլ կ'սիրողացային հիւանդութիւններով այնչափ չէին վարակիր, եթէ ծխափող գործածէին: Դրան ծխելուն ընդհանրաւորութիւն թորմաւորն ալ կ'ընդհանրանայ: Երբեքտեմ կամ լաւ եւս բնելու համար՝ ծխախոտ ծխելէ յառաջ չեն գար ամէն օր տեսնող սպականիշ երեւոյթներն, այլ ծխախոտայ զլաններուն գործառնաց մէջ պարտաստուելու եղանակն:»

Երբեքտեմ զլաններ պատրաստելը գործաւարաց գործողութեանց մէջն ամենադիւրինն է. այս պատճառաւ երկու սեռէ տկար ի մասնաւորի կ'ունենան ծխանց ենթակայ եւ զորութիւն պահանջող աշխատութիւններն կատարելու անընդունակ անձինքն այն գործողութիւնը կատարելու պաշտօնն ստանձնելու կ'աշխատին: Գլանի գործատան այնքանութիւն ընդուն կը կարծէ թէ աւելի հիւանդանոցի կ'այցելէ, քան թէ գործատան: Վասն զի հոս կը տեսնէ թորքախաւոր եւ այսուցարտուոր բազմաթիւ աշխատողներ: Այն գործատանց մէջ թորքախաւոր անձինք գետին կը թրքեն, եւ թուրք կը շորնայ եւ գետնի փռուցին հետ բարձրանալով ծխախոտի հետ կը խառնուին: Գլաններուն բովանդակած փուշոյն քանակութիւնը շնչին չէ. ասոր կը համըզուի իւրաքանչիւր դը, եթէ զլանին կտրուած կողմը մեղմով գետնի զարնելով ելած փուշին տեսնէ: Երբեքտեմ երբեքտեմ գործաւորը տեւեւոց ծայրեր կը լինէ. . . . Եւ որովհետեւ թորքախաւոր հազարավորներ ըլլալ տարակուսի տակ չի կրնար ձգուիլ, ցորչափ Տր. Քաի իրաւունք ունի, ուստի զլան պատրաստելու վերջիշեալ եղանակը այսուցարտի ընդհանրաւորուն պատճառներէն մին է: Ի Գերմանիա յարաբերութիւնը յուսեղոյն եւ: Հագին կրնայ հաւատացուիլ, թէ ինչպիսի գրութեան մէջ կը գտնուին այն անհաւոր, որ գործատանէ հեռանալ չկարենալով՝ իրեն վերջին վարձը՝ զլան կը գալարեն, մինչեւ որ մահը զինքն իրենց ցաւերէն ապաւնէ: Ուրեքն յայտնի է թէ ինչպիսի փտանգի մէջ կը գտնուի իւրաքանչիւր դը՝ երբ զլան մը շոր-

թանցը կը մարմնեցնէ: Պէտք եմ նաեւ յիշեցնել թէ ինչպէս երկու սեռէ անձինք սովորաբար իրենց մեքի սրունքներուն վրայ գլանները կը գալարեն: Թորքախաւոր ընդունակ կամ այն անհաւորներն ունենալ կատարողն երբեք զլան ծխելու չէ. լաւագոյն է ծխափողը:»

Երբեքտեմ այն մասնագիտին ազգարարութիւնը զլան ծխողներուն մեծ մասն աւելի զգուշաւոր կ'ընէ եւ բազմաթիւ ֆիւմաներէ կ'ազատէ: Դեզուի եւ բերքի շաղկկեղէն պատճառն շատ անգամ զլան ծխելն է: Այս պատճառաւ կան շատեր որ սկզբունքը բոստ են երբեք զլանն ուղղակի չթթանց շմբմեցնել, այլ միշտ զլանակալ գործածել:

ԳՈԳԵՐԱՆԱԿԱՆ

ԲՆԱԽՈՍԱՌԻԹԻՆ ԵՐԱՅԻ

Բնախօսը եւ հոգեբանը ընդհանրապէս չեն աշխատիր կրթեալ եւ անկիրթ անձանց եւրազաց նկատմամբ ի վաղուց ունեցած հետաքրքրութիւնը գոհացնելու: Երկայն ժամանակէ ի վեր գիտնականը յայտ մասին պատուաբեր Ignoamus մը սովորած ըլլալով՝ չեն ջանար գտնելու երազին ինչ ու ինչպէս ըլլալ: Բայց կարծուածն պէս ալ այս միջին խնդիրը գիտնականը հետազոտութեան կարելու կուտաններն զուրկ չէ: Դա մանաւանդ որ շատերը յարողեցան փորձառական ծածմով բազմաթիւ խնդիրներ լուծել: Եւ եթէ աստ եւ այժմ յայտ մասին մեր ունեցած ծանօթութիւնը զանգաղ կը յառաջանայ եւ արդեամբք հաստատուած շատ սահմանափակ են, ասոր պատճառը յայտնապէս այն պարագան է՝ որ շատ սակաւաթիւ անձինք երազն ուսումնասիրելու ատակ են: Աստեղծով չզբաղող մը շատ կը զարմնայ՝ երբ իմանալու ըլլայ որ մեծ վարժութիւն պէտք է եւրազելու: Համար՝ գոնեայ յայտմ գիտութեան, երբ տեսած երազն գիտնականորէն քննել կ'ուզէ: Այս վարժութիւնն չունեցող՝ թէեւ կ'եւրազէ, բայց արթննալէն ետքը տեսած երազներէն շատ քիչերը կրնայ յիշել: Ատով ընդ միշտ կը կորսուի տեսնուած երազը մեծամասնութիւնն առանց գիտնականորէն հետազոտուելու եւ գիտութեան այս պակասին նպաստ մը մատուցանելու: Իսկ ով որ արթննալէն ետքն անմիջապէս տեսած երազը մտացը մէջ հաստատուն պահելու կ'աշխատի եւ ասորներ կը շարունակէ իր ուսումնասիրութիւնը, այնպիսին ի վերջոյ հոս կը հասնի որ քնոյ իւրաքանչիւր ժամերուն մէջ տեսած երազներն այնպէս մտացն առնել կրնայ բե-